ВІСТИ З ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ

Українські делеґації до Мек-Доналда та до Ліги Націй.

У звязку з хвилею білого терору, що прокотилася по Галичині та Волині, всі українські ґрупи знову порушили справу про становище українських земель, що пробувають під польською кормигою. Поміркованi й угодовські українські ґрупи висувають вимогу про широку автономію Східної Галичини у складі польської Речі Посполитої. Ліві орґанізації, в тому числі українські соціялдемократи та комуністична партія Західної України підтримують стару вимогу цілковитого відокремлення українських земель від Польщі і утворення Західної України. Кілька українських делеґацій виїхало до Західної Европи для того, щоб порушити справу про становище Західної України перед Лігою Націй. Делеґації мають намір в першу чергу поїхати до Англії й відвідати МекДоналда для того, щоби викласти перед ним, чого саме домагаються Українці. Делеґати повідомляють про вимогу буковинських Українців про приєднання їх до складу майбутньої Західної України.

Що оповідають втікачі про положення на Буковині і в Бесарабії.

ВИННИЦЯ. — До Винниці пробився учитель української народньої школи в Хотинському повіті, закритої румунською владою. Він подає такі відомости про становище українського селянства та робітництва на Буковині та в Бесарабії:

"Не зважаючи на сувору цензуру й великі поліцейські репресії, все-ж таки, відомости про життя селян та робітників у радянських республиках доходять і до селянських мас Бесарабії та Буковини й завжди викликають великі хвилювання. Буковинські та бесарабські селяне, придушені надмірними податками, які на кожному кроці зазнають великих утисків і образ, з надією й вірою мріють про Радянські Республики. Поділиться думками, або відомостями про ту країну, де робітники й селяне скинули кайдани рабства й самі кують свою власну долю, селяне Буковини й Бесарабії можуть тільки з опаскою й оглядкою, пошепки, там де ніхто не бачить.

Але, коли відомости про радянські республики доходять до селян досить рідко, робітники Буковини та Бесарабії, навпаки, мають відомости далеко повніші й серед них радянська ідея користується дуже великою популярністю. Про вождів радянських республик і взагалі про С.Р.С.Р. Буковинці та Бесарабці висловлюються з великою любовю.

Робітничий рух на Буковині та Бесарабії придушено, в буквальному розумінню цього слова.

Найбільшими симпатіями користуються комуністи, що працюють у надзвичайно тяжких умовах жорстокого підпілля. Румунська влада переслідує також за кооперативну працю. Робітничі кооперативи на Буковині та Бесарабії закриті. Не тільки партійні, але навіть і культурно-освітні робітничі організації ледве животіють під постійною загрозою дикої росправи. Правовий стан робітників однаковий по всіх місцевостях, захоплених Румунами — цілковите безправя. Не краще за правовий стан стоїть і матеріяльний стан пролетаріяту. Безупинна експльоатація підприємців не має ніяких перепон. Найменший натяк на страйк тягне за собою масові арешти. Робітників закидають до каторжних тюрем, де цілими роками держать їх без допиту. Мізерна оплата праці аж ніяк не забезпечує робітника. За ту мізерну платню, що він одержує, він часто й густо не може навіть заплатити й за своє помешкання. Серед робітників надзвичайно поширені пошести як напр.: сипний тиф та инш., що виникають на ґрунті голоду. Контраст між життям робітника та життям румунських верхів — дивовижний. Румунська военщина, боярські синки та аристократія весь час бенкетує в ресторанах, де завжди гремить музика й леться рікою вино. Ці шари суспільства проводять свої дні в лінощах, розгулах та бешкетах. Ця роскіш дуже часто викликає у населення гнівне обурення.

Звістка про визнання Англією де-юре Союза Радянських Республик серед трудящих Бесарабії та Буковини викликала велику радість. Ця звістка запалила надією серця сотень тисяч пролетарів. На вулицях часто можна було бачити прохожих з червоними квітками в петлицях на знак симпатії до С.Р.С.Р."

Українські учителі в Галичині терплять голод та нужду. Для допомоги учителям утворилось окреме товариство продовольчої та юридичної допомоги.

РІЖНІ ВІСТИ.

Виступ монархістів в угорському соймі.

БУКАРЕШТ. — Ґазети вміщують подробиці скандалу, що стався в угорськім соймі.

Републиканці внесли інтерпеляцію, на якій підставі претендентові на угорський трон, Альбрехтові Габсбурґові, на добродійному балю Червоного Хреста в Дебречині влаштовано військову зустріч.

Міністер внутрішних справ відповів, що закон про повалення монархії не забороняє шани, з якою привітано Альбрехта. При цьому міністер назвав його просто "ерцгерцогом". З лівих лавок залунали гострі протести. У відповідь на ці протести міністер сказав, що ерцгерцогський титул в Угорщині не скасовано.

Після міністра внутрішних справ виступив міністер гонведа (військовий міністер) ґраф Шакі, який заявив, що теперішного часу в Угорщині заведений військовий реґлямент, що зобовязує командирів військових частин влаштовувати особливий прийом членам королівської родини. З лівих лавок знов залунали бурливі протести: "В Угорщині немає вже королівської родини!" Військовий міністер, одначе, в відповідь на це заявив, що навіть вищий угорський суд в одній зі своїх нещодавних постанов між иншим зазначив, що хоч в Угорщині теперішнього часу й немає королівської родини, але все таки вона має королівську родину.

Ця заява викликала бурливу сцену. Голова закликав багато лівих депутатів до порядку й погрозив їм дисциплінарним слідством, згідно з соймовим реґляментом, у комітеті депутатської недоторканности. Голові, одначе, ледве пощастило втихомирити зібрання.

Угорського премієра, ґрафа Бетлена, що виступив у соймі, зустріли ворожими вигуками з лівих лавок: "податися до димісії".

Інтерпеляція другого депутата про фінансові заходи уряду викликала теж бурливу сцену, що мало що не закінчилася бійкою.

Крівава сутичка французьких робітників з поліцією.

У Сент-Квентіні (Північна Франція) сталися кріваві сутички між робітниками та поліцією. Поліція намагалася арештувати комуністичних промовців, що виступали на робітничому зібранні. Робітники заховали комуністів і закидали поліцію камінням. Кінний загін жандармерії атакував робітників, які захищались камінням та револьверами. Декількох робітників поранено і одного забито.

ЛИСТ З УКРАЇНИ.

Від Канадійської Агро-Комуни до Редакції "У.Р.В."

Дорогі Товариші!

Хочемо поділитися з Вами нашим співчуттям і тою веселою вісткою, яка на днях до нас загостила.

Коли ми одержали з почти "Укр. Роб. Вісти" з 9., 13. і 16. лютого, то вдоволенню товаришів не було кінця. Кожний читає, рветься один наперед другого, читає, радіє, сміється. Инші стоять з боку і нетерпеливо дожидають своєї черги, а далі, не видержавши, кричать — "читайте в голос!"

Так і рішили, щоби один читав в голос, а всі слухали. От той читає, що у Вінніпеґу З'їзд Стоваришення Укр. Роб. Дім і було велике число делеґатів і делеґаток. Далі привіти делеґатів і делеґаток — листовні, телеґрафічні, "Українські Робітничі Вісти" три рази на тиждень, "Голос Робітниці" (тепер "Робітниця" — ред. "У. Р.В.") два разй на місяць. Ура — Ура! — кричать товариші. — "Хай жиє і процвітає наша преса за океаном! Хай жиє робітнича солідарність! Проч незгоду, проч визискувачів!".

І хоч ми далеко від Вас, товариші, то все-ж коли ми почули про такі ґарні успіхи Вашої пролетарської роботи, нам стає лекше, веселіще. Ми радіємо з Вашої роботи! За короткий час, як ми виїхали з Канади, там поступ українського робітництва дуже гарно зріс і розвинувся. І ми бажаємо Вам якнайкращого успіху у Вашій роботі, бажаємо, щоби до шестого З'їзду Стов. У. Р. Д. "Укр. Роб. Вісти" стали дневником а журнал "Голос Робітниці" тижневником. Ми бажаємо, щоби в Канаді не було ні одної місцевости, де-б не було зорґанізованого відділу або філії Стов. У.Р.Д. і відділу Секції Женщин-Робітниць. Ми бажаємо, щоби ціле українське робітництво влилось в Робітничу Партію Канади.

Просимо Вас, посилайте нам ґазету і журнал стало, тільки змініть адресу, тому, що в Мигаєво нема почти, лише станція. А тепер ґазети і всякі листи, взагалі всю кореспонденцію просимо посилати на нову адресу.

З тов. привітом,

Николайчук.

(Печатка Комуни.)

Добрі вигляди на урожай на Україні.

Скрізь по цілій Радянській Україні селянство діяльно готовиться до засівної кампанії. Надіються, що буде засіяна більша площа, чим минулого року і надії на врожай надзвичайно добрі. Озимина в доброму стані.

ПРОТЕСТИ УКРАЇНСЬКИХ РОБІТНИКІВ І ФАРМЕРІВ ПРОТИ ПОЛЬСЬКОГО ТЕРОРУ.

МАСОВЕ ПРОТЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ В ЕДМОНТОНІ, АЛТА.

Дня 30. марта заходом Відділу У.С.Р.П.К. відбулось в Едмонтоні масове протестаційне віче. Тов. В. Босович, як предсідатель, отворив віче, пояснив його значіння та завізвав т. І. Клибановського до слова.

Тов. Клибановський росказав про страшний терор польсько-шляхетських опричників над безборонним українським селянством та робітництвом на західних українських землях. В часі істнування варварства люде не знали такого терору, який зараз панує в так званій демократичній Польщі. Бесідник говорив про наїзди на У. С. Д. Партію та про те, як передових товаришів посаджено в тюрми, з яких трудно вийти живому або здоровому. Преса українських робітників та селян закрита, редакторів позамикано, а опяніла офіцерня дальше тероризує населення. Бесідник наводив цитати із старокраєвих, канадійських та американських часописів. Він вказав на причини, чому там переслідують головно комуністів та вияснив справу відбудови знищених війною околиць, де бідне селянство мусіло само власними силами відбудовувати, а пізнійше оплачувати ще данинами, підчас коли в Бельгії та Франції майже цілий світ взявся до відбудови знищених теренів, а мешканці були увільнені від усяких данин.

Тов. Лонґ, представник англійського відділу, перечитав резолюцію та сказав, що резолюція сама за себе сказала про цілу справу так, що й найкращий оратор в світі не може сказати цего краще. Він вказав, хто причинився до цего тероризму в Польщі та Румунії, а головно вказав на реакційну Францію, яка є найбільшим винуватцем за жертви, які впали і падуть на західних українських землях. Тов. А. Чарчук говорив, яким робом попалась земля західної України під кормигу польської шляхти та боярської Румунії. Згадав про початки революції, коли бідне селянство і робітництво само без українських патріотів виступило в бій в той час, коли Австрія розпалася. Як селянство і робітництво голодне і босе відбивало від польської армії українські землі, то патріотичні проводирі сиділи у Відни та колінкували перед австрійським Карлом, котрий не мав вже ніякого значіння, щоби змилувався та дав Галичині автономію.

Коли почули революційність селян та робітників, вони запродались одні Польщі, другі царському ґенералові Денікіну. А тепер приходять ті хулігани до Канади за доларами для викупу того, що сами продали.

Тов. Сантазо, Італієць, згадав про білий терор, який по всіх буржуазних країнах світа не дорівнює тому, який панує в Галичині. Згадав про фашістів, які вславилися своїм терором, однак демократична Польща перевисшила всіх.

Щоби покласти кінець теророви скрізь, потрібно, щоби робітництво організувалось і виступало до бою з віковічним його ворогом, а зброєю робітництва є робітничі організації, тому всі робітниці і робітники повинні ставати в ряди своїх організацій, а будуть певні, що тоді і лише таким способом покладемо кінець теророві буржуазії.

Тов. Сітик говорив, що не приємно скликати протестаційні віча, але що-ж робити, коли потреба вимагає. Він говорив про обіцянки демократичних країн, що були лише на папері, змалював зрадничу політику петлюрівців та петрушевичівців, які зрадили селян та робітників і віддали їх в польсько-шляхетську неволю. Коли тепер У.С.Д.П. стала на чисто клясовій позиції, то "наші" патріоти зачали робити на них доноси польській шляхті.

Відтак предсідатель перечитав резолюцію по українськи та перевів голосування повстанням з місць. Присутні всі встали і противників не було. Тоді предсідатель дав змогу ставити питання. Було поставлено кілька питань, на які були дані вдоволяючі відповіди.

На цім предсідатель замкнув віче.

Гр. Слупський, секр. віча.

Ошава, Онт.

Заходом Відділу У.С. Р.П.К. відбувся в Ошаві масовий мітінґ протесту проти терору польсько-шляхетської і румунсько-боярської влади над українськими робітниками і селянами Західної України. На мітінґу ухвалено слідуючу резолюцію:

Робітництво в Канаді, яке походить з земель Західної України (Галичини, Холмщини, Волині і Підляша) протестує перед пролетаріятом світа проти нелюдяних знущань капіталістично-шляхецької влади Польщі над робітництвом і селянством в Західній Україні.

Від часу насильного загарбання цих земель, польсько-буржуазна шляхта прямує до цілковитого економічного і культурного знищення мешканців тої країни. І так:

Кольонізують Зах. Україну (Східну Галичину, Волинь і Підляше) польськими леґіоністами-фашістами, мимо цего, що місцеве українське селянство терпить голод на землю.

Замикають сотки українських народних шкіл, український університет знищено.

Тюрми недавно повсталої Польщі переповнені українськими політичними вязнями. Тероризують безборонне населення розстрілами селян і робітників. А одиноку соціялістичну партію, яка стояла в обороні покривдженого робітництва і селянства розігнано, її провідників кинено в тюрми, а всі соціялістичні часописі, журнали і видавництва на українській мові закрито, відбираючи тим способом вісім (8) міліоновому українському населенню селян і робітників можність обороняти себе на сторінках друкованої преси перед насильством буржуазної шляхти.

Ми робітники українського походження в Канаді звертаємося з протестом проти нечуваного насилля капіталістичної шляхти Польщі до міжнародного пролетаріяту, віручи, що одиноке міжнародне робітництво є спосібне визволити не лише соціяльно працюючі маси, але рівно-ж визволити поневолені нації від їх непрошених опікунів.

П. Гайдейчук, предсідатель. Г. Скрипничук, секретар.

Колмен, Алта.

В неділю, 30. марта, відбувся в Колмен масовий мітінґ протесту проти диких знущань польської шляхти і румунських бояр над українським трудовим населенням Західної України. Мітінґ отворив тов. А. Галюк і попросив присутних, щоби вибрали предсідателя і секретаря для перепровадження мітінґу. На предсідателя зістав вибраний тов. С. Данилюк, на секретаря т. В. Семелюк. Тов. предсідатель вкоротці пояснив значіння такого мітінґу і покликав до слова т. І. Стокалюка. Тов. І. Стокалюк досить обширно переповів історію Сх. Галичини так і Буковини почавши від 1918 р., себто від розвалу Австрії. Тов. Бесідник досить зрозуміло пояснив як провідники українського населення хотіли продати Східну Галичину і Буковину і тим забезпечити собі мягкі посади. Так вони обманювали українське населення аж до 14. марта 1923 р., коли найвищі рада аліянтів в Парижі офіціяльно признала Галичину Польщі, а українські діячі зістали викинені на смітник. Польська шляхта почувши себе господарем на насильно окупованих українських землях почала в звірський спосіб нищити все українське. Тов. бесідник згадав про смерть Ольги Бесарабової, котра зістала замордована у вязничій келії польськими дозорцями і потайки похоронена. При кінци своєї промови тов. І. Стокалюк зробив внесок, щоб резолюцію, що була предложена Бюром Укр. Секції Р.П.К., приняти. Внесок перейшов одноголосно, щоб дати до опублікування до місцевої ґазети "Coleman Journal", а дві копії, себто — в англійській мові вислати до Ц.Е.К. Р.П.К. в Торонто, а в українській мові — до "У.Р.В." На цім мітінґ закінчено. Присутні вдоволені розійшлись домів.

С. Данилюк, предсідатель. В. Семелюк, секретар.

Форт Вилям, Онт.

В неділю, 30. марта, за старанням місцевих робітничих організацій відбулось в Форт Виліям масове протестаційне віче проти кривавого терору польських панів та румунських бояр над українським народом Західної України. Предсідателем віча був т. О. Ландяк. Бесідники т.т. В. Перуняк і Ю. Елендюк представили присутним знущання польської і румунської буржуазії над українським народом в окупованих насильно українських землях.

Всі присутні одноголосно, через повстання з місць, приняли резолюцію, запропоновану Бюром У.С. Р.П.К.

Місцевий англійський дневник помістив був частинно зміст резолюції, як також про віче.

І Погорілець, секр. віча.

Медісін, Гет, Алта.

В неділю, 30. марта, відбулося масове протестаційне віче проти терору польської шляхти і румунських бояр над українським населенням Західної України. Предсідателем віча був т. М. Миронюк, секретарем т. Н. Пригородський і бесідником т. Н. Книш. Бесідник пояснив присутним всі ті знущання, яких доконує польська шляхта і румунські бояре над нашими братами в старім краю і кликав присутних підняти свій голос протесту перед працюючими цілого світа та полекшити долю своїх братів в старім краю. Дати їм почути, що ми памятаємо і не забуваємо про їхнє горе і готові кожного разу прийти їм на поміч. Віче приняло резолюцію-протест до працюючих цілого світа.

Н. Миронюк, предсідатель. Н. Пригородський, секретар.

Стуржис, Саск.

В неділю, 30. марта, відбулося в Стуржис масове робітничо-фармерське віче в справі протесту перед робітництвом цілого світа проти терору польської шляхти в Галичині і на Волині і румунських бояр на Буковині. Вислухавши доклад про положення на згаданих вище українських землях, які опинились руках клятих ворогів, присутні ухвалили резолюцію протесту до працюючих цілого світа, в якій кличуть робітництво буржуазних країв і радянських республик вжити всяких заходів для полекшення долі українського населення під Польщею і Румунією і дати йому змогу самим вирішувати свою долю.

Т. Настасійчук, предсідатель. С. Михайлюк, секретар.

"Укр. Роб. Вісти", це одинока українська ґазета в Канаді, що виходить три рази на тиждень. Нехай буде вона в кожній хаті робітника і фармера!

М. ІРЧАН. 3)

КАРПАТСЬКА НІЧ.

(Оповідання із збірки "Кровавий бог".)

(Продовження.)

Кромі ополченців, на бескидському фронті був ще полк молодих галицьких стрільців. Хлопці жваві, як дикі коти і дуже хутко простудіювали війну. Їх звичайно вживали для висліджування "ворога". Висилали ночею малими ґрупками блище до ворожої лінії і їх обовязком було перевідатися, які сили у "ворогів" та що вони задумують. Служба була небезпечна, але хутко стрільці найшли раду. Вони ночею відходили дещо вперед, забивалися в глухі гірські звори і перечекавши до ранку поверталися назад. Часами стріляли в повітря, нібито їх напали "вороги". А опісля здавали точнісінькі звіти про рух ворога, про його сили.

Така служба була тяжка, хоч нею можна було крутити. Але часто подібні стежі зустрічалися нехотя з "ворожими" стежами і тоді завязувався короткий бій, який часто був крівавий і з стежі не всі поверталися назад. Однак стежі ходили тільки тоді, як "ворог" мовчав і не наступав. А як озивався своїм пекельним реготом фронт, тоді й стрільці лягали в лінію і поруч з своїми батьками-ополченцями — боронилися. Переважаюча більшість війська страшенно боялася попасти в полон, бо про страхіття в полоні ширилися жахливі вістки. Хто ширив ці вістки, відки вони родилися, ніхто не міг знати. Але вони були і то по одному боці фронту і по другому, в одній армії і в другій. Кровавий бог війни був практичний і міжнародній...

Молоді стрільці придумували ріжні способи, щоби не вмерти завчасно. Вирватися з фронту могли тільки ранені або смертельно хорі. У великій пригоді ставала їм їх окремішність. Це був полк наскрізь український і навіть команда була в українській мові. Загально називали їх вояки чужих націй в австрійській армії словом: "Україна". Хитріщі стрільці додумувалися до того, що писали собі в українській мові відпустки кудинебудь в глибину Австрії, як найдальше від фронту, прибивали на них печатку читальні "Просвіти" з найблищого села під фронтом, викрадалися до потягу і так на якийсь час утікали від смерти. Скрізь була гостра контроля, але переважно з Німців і Мадярів, що провіряли документи — відпустки. Стрільці-утікачі спокійно показували свій "документ" з просвітянською печаткою, коротко додавали слово "Україна" і Мадяр не розібравши нічого, пропускав їх далі. Для нього важним було це, що на папері пишалася печатка.

Та не всі могли так робити, впрочім, така утеча не могла довго продовжатися. Утікачів через тиждень-два завертали назад і вони знов попадали в пекло, від якого утікли.

Одна ґрупка стрільців найшла в покинутій бойківській стайні мале теля і відразу молоді голови додумалися, що це теля може принести їм чималу користь. За боєвою лінією, у віддалі 2 кільометрів ззаду, стояли густі мадярські сторожі, які пропускали тільки тих вояків з фронту, що мали на це окремий дозвіл від вищої військової влади. Значить, утічи з фронту було просто неможливо. А як починався бій, як гори дрожали від безнастанних вибухів гарматніх ядер і косили старі ліси, гейби траву та переривали замерзлу землю разом з людьми, тоді бідні вояки готові були заховатися хочби в мишачу дірку.

Подих грізної — невмолимої смерти розвівався з димами вибухів скрізь, в кожному закутку. Таких хвиль найбільше боялося військо і дрожало на згадку про них.

Стрільці з своїм телятком, яке годували і держали в таємниці, перед кожним новим боєм тихцем утікали з боєвої лінії, брали перед себе телятко і гонили далеко від фронту, в запілля. На питання мадярських сторожів куди вони йдуть, стрільці показували на теля і на горло своє, мовляв, ведуть в найблище село до обозу зарізати на мясо для своєї сотні. Мадяри пропускали. І стрільці справді йшли в найблище село та росказували кожному, хто питав, що вони ведуть теля зарізати все в найблище село. За той час на фронті минала небезпека і вони иншою дорогою вели своє теля назад на фронт, мовляв, ведуть від обозу на фронт на мясо для сотні. Ця хитра ґрупка цілими місяцями водилася з телям, від осені, аж до весни. І аж тоді, як з теляти виросла таки добра телиця і з нею було важко тягатися, довелося хитрунам зречися її. Несвідома худобина вратувала нераз життя пятьом молодим, надійним хлопцям.

Кожний думав про себе і кожний мріяв якнебудь вирватися з заклятого перстеня смерти. Але біда, що тих "кожних" були тисячі на малому просторі і годі було всім крутити. Тому здавалися люди на "божу волю", терпіли, надіялися, хоч надія була дуже слаба. Надіятися можна було тільки на ранення, але старша сестра ранення — смерть, була блища всім. І свідомість цеї близости робила з людей опущених — байдужних півдикунів, невмиваних, брудних, закурених і злих. Нелюдські терпіння доводили вояка до того, що він ненавидів себе, своїх товаришів, цілий світ. Замісць щирого-лагідного слова була все лайка, замісць тихих-рідних розмов лунала буря проклонів, сварок. Тільки раз, в одну морозну карпатську ніч, забулися ті нещасні діти кровавого бога і мовчки слухали оповідання старого ополченця Матвія Шавали. Тоді цілу ніч просиділи вони біля нього і не зводили з нього своїх запухлих-червоних очей.

Хто такий Матвій Шавала? Уявіть собі людину високого росту, суху, з рясними зморщками на жовтому обличчі, з русявою бородою і ясними-чесними очима. Як дивишся в його обличчя, то мимоволі призадумуєшся. Є в ньому щось жалісне, тяжке, то, що найлютішу людину заспокоює. За цілий час страшного життя в Карпатах, ніхто ніколи не крикнув на Шавалу, ніхто не закляв йому, але ніхто не чув проклонів і від нього. Вояки звали його "божим чоловіком", бо він був такий смирний та тихий, як та дитина, якій обіцяли подарунок за спокій.

Говорив Матвій дуже мало. Все думав, все мовчав. Від людей не бокував, сидів між ними, видавалося слухав їх лайок і сороміцьких розмов, і тільки в ряди-годи являлася зпід його русявої бороди легка — коротка усмішка. Що йому сказали, він виконував і виконував совісно, незвичайно точно. Всеж таки і він не хотів вмирати. Підчас бою ховав Матвій свою голову в землю так само, як й його товариші, за це стріляв в небо густо, безнастанно.

Ще одну прикмету мало його жовте, зівяле обличчя. Воно було розрисоване темносиніми плямами, що розсіялися по щоках, по носі. Були дрібні, як мак і були подовгасті та круглі. Від них обличчя Матвія виглядало гейби вічно замазане болотом. Як бувало питали його, від чого ці плями, Матвій тільки махав рукою і сухо-поважно відповідав:

— Багато говорити, а мало слухати...

(Далі буде.)

ВІД УТОПІЇ ДО РЕАЛЬНОЇ ДІЙСНОСТИ.

(Продовження з 2-ої сторони.)

вони й дешевше й далеко краще відживлялись.

Крім того, через кооператив — иншого тільки й затягнеш до клясової боротьби. Поволеньки, поволеньки — він, що той віл до бурякового жому, призвичаюється до громадської справи! Воно йде легко: адже той, що заходе снідать чи обідать у кооператив, має змогу прочитать там ґазету та й думкою обмінятися з товаришами.

На кооперацію, як на той **місток до соціялізму,** мусять звернути увагу й культурно-просвітні працьовники поміж робітництвом. Особливо вже **питанням кооперації повинно зацікавитися жіноцтво пролетаріяту!** В кооперації сфера діяльности для жінки широка.

Й було-б проступком, як би ми не використовували кооперації, яка при капіталістичному навіть устроєві, скріпляє сили пролетаріяту в нелегкій клясовій його боротьбі.

М. Луцкевич.

Харків.